

формування етичних та моральних принципів у майбутніх носіїв мови. Освоєння іноземними студентами феноменальної сторони етикету не як умовного знаку, а як формул буття, в яких знаходять відображення національно-культурні особливості носіїв мови, має передусім діалогічний характер.

4. Аналіз мовного і мовленнєвого матеріалу як одного із компонентів навчання мовному етикету дозволить відібрати для навчання найбільш частотні, типові, інформаційно значимі формули українського мовного етикету, котрі є об'єктом граматичних і семантико-стилістичних вмінь та навиків. Ми виділяємо насамперед такі етикетні ситуації, як привітання і прощання, подяка і виправдання (вибачення), комплімент і схвалення, звертання і рекомендація, вітання і побажання тощо.

Присяжнюк Ольга Михайлівна

Межрегіональна академія

управління персоналом

м. Київ, Україна

e-mail: manjasa2011@mail.ru

Психолінгвістичні аспекти вивчення лексики іноземними студентами

Сучасна лексика перебуває у стані постійних змін, викликаних появою нових реалій життя внаслідок стрімких суспільних процесів. Усе більш нагально виникає необхідність упровадження нових методик для прискорення процесу вивчення нового мовного матеріалу. Особливо нагальні ці питання для іноземних студентів.

У лінгводидактичній підготовці студентів-іноземців ми спираємося на досягнення психолінгвістики, яка вивчає психічні механізми сприйняття і осмислення лексичної інформації. Процес формуванням словника людини має певні психологічні особливості, а саме: мислення, мовлення, уява, пам'ять.

Урахування цих факторів у засвоєнні лексики студентами-іноземцями допомагає виявити труднощі, причини появи помилок.

Уперше науково обґрунтував мовленнєву діяльність людини на психічній основі В. фон Гумбольдт [3], який розмежовував поняття мова і мовлення. В нього мова – це творче знаряддя формування думки. Про мислетворчу функцію мови писав і О. Потебня: «Мова є засобом не виражати готову думку, а створювати її... вона не відображає світогляд, який уже склався, а діяльність, що його складає».

Теорію мовленнєвої діяльності розробляли такі вчені: Л. Виготський, І. Гальперін, О. Гойхман, М. Жинкін, І. Зимня, О. Леонт'єв, А. Лурія, А. Маркова, І. Синиця, О. Шахнарович та інші (див.: [1 – 8]).

Пам'ять рідної мови, як один із видів довготривалої пам'яті, закладається з раннього дитинства і передбачає відтворення готових формул привітання, правил поведінки, а також усвідомлене й неусвідомлене засвоєння мовлення на всіх його рівнях (фонетичному, лексичному, граматичному, стилістичному). Окрім того, процес породження мовлення є психолінгвальною діяльністю, що складається з системи дій та з певних операцій. Так, перш ніж висловити фразу в студента-іноземця виникає мотив до цієї дії, потім іде програмування, лексичне і синтаксичне його конструювання, внутрішнє проговорювання і лише потім звуко-мовленнєве вираження. При сприйманні нерідної мови відбувається «переклад» звуків у значення слів, що забезпечує розуміння, про правильність якого ми можемо судити лише за наявності зворотного зв'язку.

Виникнення мовлення в іноземців на початкових етапах перебування в новому мовному середовищі є трифазовим процесом (Б. Анан'єв, Д. Дубравська, І. Зимня, А. Лурія, В. Михайлюк, М. Пентилюк, Н. Формановська, Н. Хомський – див.: [1 – 8]), а саме:

1. Усне діалогічне мовлення – питання одного співрозмовника, з нього виходить відповідь іншого, причому другий завжди знає тему розмови.

2. Усне монологічне мовлення – повідомлення, в якому, на відміну від діалогічного мовлення, тема впливає з внутрішнього замислу людини, що

формулює це повідомлення. Монолог моделюється в цілому, в ньому шліфується кожний вислів.

3. Писемне монологічне мовлення – це бесіда за відсутності співрозмовника, що доводить до логічного завершення усне монологічне мовлення.

Література:

1. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. – Ленинград, 1968. – 399 с.
2. Выготский Л. Мышление и речь. – М.: Лабиринт, 1996. – 416 с.
3. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию: Пер. с нем. – 2-е изд. – М.: Прогресс, 2000. – 398 с.
4. Дубравська Д.М. Основи психології: навч. посібник. – Львів: Світ, 2001. – 280 с.
5. Жинкин Н.И. Речь как проводник информации. – М.: Наука, 1982. – 160 с.
6. Зимняя И.Я. Педагогическая психология. Учебник для вузов. – М.: Логос, 2000. – 384 с.
7. Леонтьев А.А. Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания. – М.: Наука, 1969. – 308 с.
8. Цветкова Л.С. Мозг и интеллект: Нарушение и восстановление интеллектуальной деятельности. – М.: Просвещение, 1995. – 304 с.

Приходько В.С.

Харківська державна академія фізичної культури

м. Харків, Україна

e-mail: fenix-1-1@inbox.ru

Інноваційні технології як впливовий чинник у викладанні української мови іноземним студентам

Основною метою навчання української мови для студентів-іноземців в умовах мовного середовища Харківської академії фізичної культури, як і у всіх вищих навчальних закладах нефілологічного профілю, слід вважати володіння студентами уміннями і навичками мовленнєвої діяльності, що досягається за допомогою комплексного підходу до підготовки спеціалістів для зарубіжних